

Mücellit Musa Safvet Efendi'nin "Satış Defteri" Üzerine Notlar

MELEK YALVAÇ

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Doktora Öğrencisi.
(melekylvc@gmail.com), ORCID: 0000-0003-2109-3763.

“ ” Yalvaç, Melek. "Mücellit Musa Safvet Efendi'nin 'Satış Defteri' Üzerine Notlar." *Zemin*,
s. 6 (2023): 286-308.
DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10435837>.

Osmanlı'da kitap üretimine müstensih ve hattatlarla birlikte katkıda bulunan önemli aktörlerden biri de şüphesiz ki mücellitlerdir. İstanbul'daki mücellitler, yazılan bir eseri ciltleyerek bu sürece katkıda bulunurken; gedik sistemine tâbi olmayan İstanbul dışındakiler kitap istinsahı için gerekli yazı malzemelerinin temini noktasında; Anadolu ve Balkan coğrafyalarındaki mücellitler ise kitap ticaretinde önemli bir rol oynayarak bu sürece dâhil olmaktadır.¹

İsmail E. Erünsal, Meşihat Arşivi'nde rastladığı kayıtlardan yola çıkarak nadir olmakla birlikte İstanbul'daki bazı mücellitlerin eser ciltlemenin yanı sıra dükkânlarında yazı malzemesi ve aletlerini de sattıklarını ifade eder.² Çalışmamıza konu olan defter de Erünsal'ın yorumunu destekler mahiyettedir. Süleymaniye Yazma Eserler Kurumu Kütüphanesi Süheyl Ünver Defter Koleksiyonu'nda 00198 katalog numarasında, *Mücellit Safvet Efendi'nin Satış Defteri*³ adıyla kayıtlı defter Osmanlı'nın son döneminde Beyazıt'ta bulunan bir mücellit dükkâm hakkında önemli bilgiler içerir. Başta kâğıt olmak üzere defter, kalem, kalemtırış, mürekkep vb. birçok yazı malzemesinin miktarları ve fiyatları ile kaydedildiği defter, Süheyl Ünver tarafından mücellidin çöpe atılan terekesinden kurtarılarak günümüze ulaşmıştır.

Mücellit ve müzehhip Musa Safvet Efendi'ye (ö. 1926) ait olduğunu Ünver'den öğrendiğimiz defter, 17 sayfadan müteşekkildir. İlk sayfadan itibaren kırmızı renkli kalem ile 1'den 17'ye kadar numaralandırılmıştır. Bu numaralandırma, muhtemelen Süheyl Ünver tarafından, sonradan yapılmıştır. Ayrıca defter çöpten kurtarıldığı için önceki sayfalarının eksik olma ihtimali de vardır. Çünkü defterin başladığı ilk sayfada ne sahibi ne de tarihi hakkında bilgi mevcuttur. İkinci sayfadan itibaren her sayfada tekrar eden “nakl-i yekûn” ve “fi (fiyat)” sütunları ilk sayfada yoktur. Defterde satışı yapılan her türden ürün “nakl-i yekûn” başlığı altında yer alır ve karşısında da “fi” başlığı altında ürünün fiyatı yazılıdır. Bazı ürünlerin miktarı belirtilmesine rağmen fiyatının belirtilmediği de görülür.

1 İsmail E. Erünsal, *Osmanlılarda Kitap Ticareti: Sahaflar ve Kitapçılar* (İstanbul: Timaş, 2021), 452-453.

2 Erünsal, *Osmanlılarda Kitap Ticareti*, 452.

3 Beni defterden haberdar etmesinin yanı sıra yazım sürecindeki değerli katkıları için Nimet İpek'e, defterin Latin harflerine aktarılmasında büyük yardımlarını gördüğüm Yunus Emre Yiğit'e, defterin neşri konusunda yol gösterici önerileri ve katkıları için Prof. Dr. Bilgin Aydın'a çok teşekkür ederim. Metnin transliterasyonundaki muhtemel eksik ve hatalı okumalar bana aittir.

“Nakl-i yekûn” ve “fiyat” sütunları sabit olmakla birlikte her ürünün miktarının deftere “kutu”, “top”, “deste” şeklinde belirtilerek kaydedildiği görülür.⁴

Defterin son sayfasında Süheyl Ünver tarafından 1934, 1936, 1937, 1965 ve 1974 yıllarında düşülen bazı notlar yer alır. Bu notlar defter ve sahibi hakkında az da olsa bilgi verir. Ünver’in deftere düştüğü 1934 tarihli ilk not şu şekildedir:

Bu defter Bâyezîd’de mücellid ve müzehhib Safvet Efendi’nin dükkânına âiddir. Ölümünden on sene sonra satıldığında bu defter çöplüğe atılmış iken aldım. Eski mücellidlik ve müzehhiblik ve yazı (yazı kelimesinin üstü silinmiş) noktasından pek mühim görüyorum. [Ahmet Süheyl Ünver 1934]⁵

Buradan da anlaşıldığı üzere defter, Beyazıt’ta mücellit dükkânı bulunan mücellit ve müzehhib Safvet Efendi’ye aittir. Ünver, defter sahibi hakkında başka bir not düşmemiştir.

Araştırmalarımız sırasında Mücellit Safvet Efendi’ye dair sözlü ve yazılı kaynaklarda yer alan önemli bazı bilgilere ulaşılmıştır. Safvet Efendi hakkında yazılı kaynaklar vasıtasıyla ulaşabildiğimiz ilk bilgi İbnülemin Mahmut Kemal İnal’ın *Son Hattatlar* isimli eserinde yer alır. İbnülemin, eserinde Hattat Ömer Vasfî (Deli Ömer) Efendi’den bahsederken Müzehhib Safvet Efendi’nin dükkânında yaşanan bir hadiseden söz eder. Burada dikkat çekici olan nokta hadisenin kendisinden çok Safvet Efendi için İbnülemin’in “Beyazıt’taki müzehhiblerin sonu” şeklindeki takdimidir.⁶ Ne yazık ki İbnülemin eserde, Beyazıt Sahafılar Çarşısı’nın son müzehhiblerinden olduğunu öğrendiğimiz Safvet Efendi ile ilgili başka herhangi bir bilgi vermemiştir. Diğer bir bilgi ise Mahmud Bedreddin Yazır’ın *Medeniyet Aleminde Yazı ve İslam Medeniyeti’nde Kalem Güzeli* isimli kitabında yer almaktadır. Yazır, altın mürekkep hazırlanırken altını ezmekte kullanılan iki usulden söz

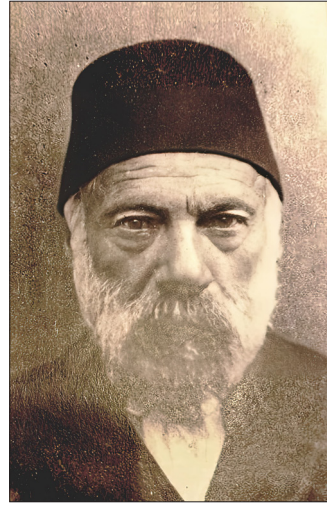
4 Deste ve top genellikle terekelerde bulunan kâğıtlar için kullanılan bir ölçü birimidir. Top, desteye göre daha üst bir ölçü birimidir. “Deste”nin 25 tabaka kâğıt, “top”un ise 20 deste olduğu kabul edilir. Erünsal, *Osmanlılarda Kitap Ticareti Sahafı ve Kitapçılar*, 462.

5 *Mücellit Safvet Efendi’nin Satış Defteri*, SK-Süheyl Ünver Defter, Koleksiyon No: 00198, 17.

6 İbnülemin’in aktardığı diyalog şöyledir: “...Merhum, sözünü esirgemez, her istediğini söylerdi. Bu sebeple –kendini seven– âşinâları arasında ‘Deli Ömer’ namıyla yâd olunurdu. Beyazıt’taki müzehhiblerin sonu olan Safvet Efendi’nin dükkânında buluşan birkaç zât, deliliğinden bahsederlerken içlerinden biri ‘Deliliği olmasa meziyetli âdemdir’ demesi üzerine Safvet Efendi ‘Ayol, onun asıl meziyeti deliliğidir. Deliliği olmasa ne yapayım, ...me sürecek değilim ya!’ demiştir.” İbnülemin Mahmut Kemal İnal, *Son Hattatlar* (İstanbul: Ketebe, 2021), 219.

eder: Nefeszâde Usulü ve Safvet Efendi Usulü. Yazır, Safvet Efendi'den öğrendiği, altını ezerek mürekkep hâline getirme usulünü ayrıntıları ile anlatır. Bunun yanı sıra Safvet Efendi'den ve dükkânından kısa da olsa bahseder. Mahmud Bedreddin Yazır'dan öğrendiğimize göre Safvet Efendi'nin dükkânı Beyazıt Meydanı'nda "Eczacı Mektebi" binasının önünde sıralanan mücellit ve kâğıtçı dükkânlarından biridir. Safvet Efendi bu dükkânda kâğıtçılık ve müzehhiplik yapmaktadır.⁷

Safvet Efendi ve satış defteri hakkında daha detaylı malumata ise sözlü kaynak vasıtasıyla ulaşılmıştır. Elde edilen bilgiler Ünver'in notları ile örtüştüğünden, defterin Sühely Ünver tarafından keşif hikâyesini ve mücellidin biyografisine dair anlatıları burada zikretmeden geçemedik. Mücellit Savfet Efendi, Türkiye'nin önemli ilim insanlarından tıp profesörü Hasan Hüsrev Hatemi'nin kayınpederi, cildiye doktoru İbrahim Ethem Göze'nin babasıdır. Hüsrev Hatemi, yaptığımız görüşmede hem defterle hem de eşinin dedesi Mücellit Safvet Efendi ile ilgili önemli bilgiler vermiştir. Hatemi, defterden nasıl haberdar olduğunu şöyle anlatmıştır:

1: Mücellit Musa Safvet Efendi (H. Hüsrev Hatemi Arşivi).

7 Mahmud Bedreddin Yazır, *Medeniyet Aleminde Yazı ve İslam Medeniyeti'nde Kalem Güzeli* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, 1981), 2:186-187. Mahmud Yazır'ın, mücellit dükkânının yeri hakkında verdiği bilgi bize Safvet Efendi ile tanışıklıklarının çok daha eskiye dayandığını gösteriyor. Nitekim on dokuzuncu yüzyıl sonlarında Beyazıt Meydanı'nda ve cami avlusunda revak altlarında sahafın ve çeşitli esnafın barakalarının olduğu bilinmektedir. Bugün, Kapalıçarşı'nın Feşçiler Kapısı ile Beyazıt Camii arasında yer alan Sahaflar Çarşısı, daha önceleri Kapalı Çarşı'nın içinde İç Bedesten'in önünde, Şark Kahvehanesi'nin karşısında bulunmaktaydı. İstanbul sahafı, önceleri adı Hakkâklar Çarşısı olan günümüzdeki yerine 1894 depreminden önce geçmeye başlamış, bu yerleşme 1910'lu yıllara kadar devam etmiş, burası zamanla sahaf dükkânlarının çoğalmasından dolayı Sahaflar Çarşısı adını almıştır. Ü. Melda Ermiş, "Sahaflar Çarşısı," *TDVİA* (İstanbul, 2008), 35:510-511. Safvet Efendi'nin de bu süreçte dükkânını buraya taşıdığı düşünülebilir; zira ilerleyen bölümlerde görüleceği üzere Sühely Ünver defteri, mücellidin Sahaflar Çarşısı'ndaki dükkânından aldığı belirtilmiştir.

2: Safvet Efendi'nin oğlu Doktor İbrahim Ethem Göze (H. Hüsrev Hatemi Arşivi).

1963 yılında bir gün Süheyl Ünver'i ziyarete gitmiştim. Sohbet esnasında söz, eşim ve ailesinden açıldı. Ünver, kayınpederimi tanıdığını, hatta onun babası mücellit Safvet Efendi'yi de tanıdığını söyledi. Safvet Efendi'ye ait bir defterden bahsetmeye başladı. Bana aktardığına göre; Süheyl Ünver, 1926 senesinde mücellit Musa⁸ Safvet Efendi'nin Beyazıt Sahaflar Çarşısı'ndaki dükânının boşaltıldığını, terekesininin müzayedede usulü ile satışa çıkarıldığını haber almış. Çok istemesine rağmen, maddi olarak böyle bir müzayededen bir şeyler alamayacağını düşündüğü için müzayedeye belirtilen saatte gitmez. Fakat belki kenarda köşede bir şeyler kalmıştır düşüncesiyle özellikle müzayedede bitiminden sonra dükâna bir uğrar. Safvet Efendi'nin terekesinden önemli görülmeyip satılmayan, bir kenara atılan, adeta bir çöp yığını andıran eşyaların içinde bu defteri görür ve Safvet Efendi'den hatıra kalması niyetiyle defteri alır.

Ben bunu öğrendikten sonra defteri görmek istedim; fakat Sühely Hoca, "Safvet Efendi'nin defteri de dâhil olmak üzere iki yüz elli yakın defteri Süleymaniye Yazma Eserler Kütüphanesi'ne hediye ettim, isterseniz gidip orada görebilirsiniz" dedi. Ben o günlerde olmasa da sonraki yıllarda defteri gidip gördüm.

Hüsrev Hatemi, aile anlatılarında yer alan Musa Safvet Efendi'ye dair iki önemli bilgi daha verir. Bunlardan ilki Safvet Efendi'nin isminin konulması hikâyesidir. Musa Safvet'in babası Nakşibendi Şeyhi Hüsametdin Efendi, ölüm döşeginde iken eşi hamiledir. Eşine "Sana benden sonra geçimini sağlayacak bir şey bırakmadım. Eğer doğacak evladımız erkek olursa ona Musa adını koy ki Allah onu 'Celal' sahibi yapsın ve seni geçindirsin. Musa'lar celalli olur. Musa Alehisselam, Nil'e bırakılmasına rağmen, hayatta kalıp kavmine liderlik etmiştir" diye vasiyet eder. Çocuk doğduğunda adı Musa Safvet konur. Musa Safvet on beş, on altı yaşlarına geldiğinde kendi isteği ve çabası ile müzehhiplik ve mü-

⁸ Osmanlı arşiv belgelerinden yola çıkarak on dokuzuncu yüzyıl Osmanlı mücellitleri üzerine hazırlanan bir yüksek lisans tezinde, Mehmet Safvet Efendi isimli mücellidin biyografisi verilirken hem bu defterdeki hem de *Son Hattatlar*'da yer alan bilgiler kaynak olarak kullanılmıştır. İbnülemin Mahmut Kemal, eserinde yalnızca Safvet Efendi ismini zikreder. Hüsrev Hatemi ise Safvet Efendi'nin ön adımın Mehmed değil Musa olduğunu belirtir. Betül Esin Uçar, "Osmanlı Arşiv Belgeleri Işığında XIX. Yüzyıl Mücellidleri" (YL Tezi, Marmara Üniversitesi, 2019), 52.

cellitlik sanatına yönelir. Vefat ettiği 1926 yılına kadar da mesleğini sürdürür. Hatemi'nin aktardığı bir diğer önemli bilgi ise Safvet Efendi'nin bir dönem Fatih'te Sarıgül Mahallesi'nin muhtarlığını yapmış olduğudur. Hatemi, Safvet Efendi'ye muhtarlık görevi dolayısıyla verilen "Beylik Mührü"nü kayıncıvalidesi hayatıyken gördüğünü, fakat ölümünden sonra mührün miras yoluyla diğer aile bireylerinden birine intikal etmiş olabileceğini düşündüğünü belirtir.⁹

Süheyl Ünver'in deftere düştüğü ikinci not, defterde yer alan "kâğıt" çeşitleri ile ilgilidir. Bu konuda 1936 ve 1937 tarihli iki not vardır. 1936 tarihli notta Ünver, "*Kâğıtların envâmı İzmit Kâğıd Fabrikası Müdürü Kimyager Mehmed Ali'ye yazdım* [28 Kânûn-ı Sâni 1936]"¹⁰ der. 1937 tarihli diğer notta ise "*Kâğıd kitabında bunlar neşredilmiştir* [imza, 1937]."¹¹ yazar. Defterde ismi geçen yaklaşık 85 çeşit kâğıt, Mehmet Ali Kâğıtçı'nın *Kâğıtçılık Tarihçesi* (1936) isimli kitabının "Türkiye'de Kâğıtçılık" başlıklı son bölümünde dipnot şeklinde verilmiştir. Kâğıtçı, Ünver'in kendisine verdiği bu listeyi "*Bundan seksen sene evvel İstanbul'da bulunan kâğıt çeşitleri hakkında bir bilgi verebilir*" diyerek dipnotta vermekle yetinmiştir. Buradan hareketle *Kâğıtçılık Tarihçesi* kitabının basım tarihi 1936 olduğundan defterin 1860'lara ait olduğu düşünülebilir.

Defterde 1965 tarihli "*Profesör Osman Ersoy'a istinsah ettirdim [VII-1965]*"¹² şeklinde bir başka notu daha vardır Ünver'in. Türk kütüphaneciliğinin ilk profesörü unvanına sahip olan Prof. Dr. Osman Ersoy, akademik kariyerinin ilk yıllarında daha çok basım tarihi ve kâğıt meseleleri ile ilgilenmekteydi. Ersoy, 1958'de "Türkiye'ye Matbaanın Girişi ve Basılan Eserler" başlıklı tezi ile doktorasını tamamlamış; 1960 senesinde *XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Türkiye'de Kâğıt* başlıklı çalışmasıyla da doçent unvanını almıştır. Ersoy'un Türkiye'de kurulan ilk kâğıt fabrikalarını ve kâğıt filigranlarını incelediği bu doçentlik çalışması 1963 yılında neşredilmiştir.¹³ Bu çalışmasında mücellidin defterine dair herhangi bir atıf yoktur. Bu kayıttan bir

9 H. Hüsrev Hatemi'yle 13 Eylül 2023 (İstanbul) tarihli görüşme.

Hüsrev Hatemi ile irtibata geçmemde yardımları için Halil Solak'a, tüm bu bilgilerle birlikte Mücellit Safvet Efendi ve oğlu Doktor İbrahim Ethem Göze'nin fotoğraflarını benimle paylaşma nezaketinde bulunan Prof. Dr. H. Hüsrev Hatemi'ye müteşekkirim.

10 Mücellit Safvet Efendi'nin Satış Defteri, 17.

11 Mücellit Safvet Efendi'nin Satış Defteri, 17.

12 Mücellit Safvet Efendi'nin Satış Defteri, 17.

13 Osman Ersoy, *XVII. ve XIX. Yüzyıllarda Türkiye'de Kâğıt* (Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, 1963).

ay sonra Ünver, “*Sühelâ Hanım’a mürekkepleri yazdırdım [VIII-1965]*”¹⁴ şeklinde bir not daha düşmüştür. Sühelâ Ünver’in deftere kaydettiği son not 6 Eylül 1974 tarihlidir. “*Kâğıdların listesini tekrâr çıkardım. [06-IX-1974]*”¹⁵ şeklindeki son not bize Sühelâ Ünver’in defter üzerinde zaman zaman tekrar çalıştığını gösterir.

Mücellit Safvet Efendi’nin satış defterindeki malzemelere bakıldığında dükkânın çok geniş bir ürün yelpazesine sahip olduğu görülür. Safvet Efendi’nin dükkânında, mücellit ve müzehhiplerin mesleklerini icra ederken ihtiyaç duydukları hemen hemen tüm malzemeler satılmaktadır. Envai türde kâğıt,¹⁶ mürekkep, kalem, kalemtıraş, hokka, divit, fırça, boya, makta gibi ana malzemelerin yanı sıra makas, cetvel, gönye, ebru, havan badyaları, berat kuburu, mum, mühür mumu, fırça ve kalem kutusu, kirpi tüyü, metre, etiket, sünger, müsvedde defterleri, altın varaklı levhalar gibi yardımcı malzemeler dükkânda bulunmaktadır. Bu malzemelerin yanı sıra dükkânda matbu ve yazma *Ecza-yı Şerîfe*, *Arma-i Osmânî* ve geleneksel bir tahta oyunu olan peçîç takımı satıldığı görülür. Bu geniş ürün yelpazesi bize on dokuzuncu yüzyılda Beyazıt’taki kâğıtçı dükkânlarında ne tür malzemelerin bulunduğu hakkında önemli bir fikir verir. Müzehhiplik ve mücellitliğin yanı sıra kâğıtçılık da yaptığını öğrendiğimiz Safvet Efendi’nin defterinde doksana yakın kâğıt çeşidinin adı geçer. Burada yer alanlar dışında, o yıllarda İstanbul’da dolaşımında olan farklı kâğıt çeşitlerinin de var olabileceği ihtimali düşünüldüğünde, bu liste bize on dokuzuncu yüzyıl İstanbul’unda kullanımda olan kâğıt türlerine dair önemli ipuçları verir.

Osmanlı’nın kuruluş yıllarından itibaren doğudan, on beşinci yüzyıldan itibaren ise hem doğudan (Türkistan ve Şam bölgesi) hem de batıdan (İtalya ve Orta Avrupa ülkelerinden) kara ve deniz yoluyla kâğıt temin edildiği bilinmektedir. Fakat on yedinci yüzyıla kadar doğudan ithal edilip kullanılan kâğıtlarla ilgili bilgiler oldukça sınırlıdır. İsmail E. Erünsal, doğu menşeli kâğıt cins ve miktarlarının on sekizinci ve on dokuzuncu yüzyıllara ait kâğıtçı terekelerinde diğer kâğıt türlerine göre oldukça az miktarda olduğunu belirtir.¹⁷ Safvet Efendi’nin

14 *Mücellit Safvet Efendi’nin Satış Defteri*, 17.

15 *Mücellit Safvet Efendi’nin Satış Defteri*, 17.

16 Osmanlı döneminde kullanılan kâğıtlar ve kâğıt fiyatları hakkındaki literatürün henüz emekleme aşamasında olduğu söylenebilir. Erünsal’ın, *Osmanlılarda Kitap Ticareti*, 456-483’te Kadı Sicilleri’ne dayanarak ortaya koyduğu çalışmalar “kâğıt” meselesine ilgi duyan araştırmacılara ufuk açacak mahiyettedir. Bu bölümün dipnotları ile kitabın bibliyografyası kâğıtla ilgili az sayıdaki literatürden söz ettiği için burada tekrarlamaktan kaçındık.

17 Erünsal, *Osmanlılarda Kitap Ticareti*, 456-68.

defterinde yer alan kâğıt çeşitlerine baktığımızda doğu, batı ve İstanbul menşeli kâğıtların mücellit dükkânında satışının yapıldığını görmekteyiz. Bununla birlikte, defterde yer alan kâğıtların büyük çoğunluğu batı menşelidir. Defterde kayıtlı doğu menşeli kâğıtlar, ince Hind âbâdîsi, kalın Hind âbâdîsi, Hind âbâdîsi ve Buharâ olup bu kâğıtların miktarı diğerlerine göre oldukça azdır.

Mücellit Safvet Efendi'nin dükkânında satışı yapılan kâğıt türleri şunlardır: "şekerrenk Venedik âherlisi, elvân çifte âherli fıstık, altın çifte âherli fıstık, cüzlük, eser-i cedîd şekerrenk battâl, ince şekerrenk battâl, Venedik şekerrenk battâl, şekerrenk battâl, mâî çizgili İstanbul, eski Venedik, gül kurusu âherli fıstık, iki yüzlü fıstık, şekerrenk fıstık, perâkende Venedik, çengâr battâl, eser-i cedîd battal, Venedik battal, mühreli battal, santrancılı battal, resim kâğıdı, battal ebrûsu, şekerrenk âherli telhis, Venedik İstanbul, mushaflık yeşil, âherli beyaz, çifte posta, perşuvan orta, Hind âbâdîsi, Buhârâ, elvan hoca meşklîği, kalın perşuvan, ince perşuvan, sarı âherli, kalın Hind âbâdîsi, ince Hind âbâdîsi, takrirlik, yaldızlı İngiliz, Venedik fıstıkîsi, alikurna, eser-i cedid, fıstıkî, mâî çizgili fıstıkî, elvan resim kâğıdı, kumlu ebru, ceylan kâğıdı, tezkirelik, ministre, kalın ministre, çizgili fıstık, çifte takrirlik, müzekkerelik, süfera perakende, ince süfera, ruganlı al kâğıt, iki yüzlü, Felemenk ruganisi, çifte âherli Venedik, çifte âherli fıstık, ruganlı fıstık, çifte âherli, Frenk parlağı, düz yaldızlı kâğıt, elvan süferâ, kalın süferâ, boyalı Felemenk, eser-i cedid, çifte posta, okkalık, alikurna boyalı, Venedik battal çifte âherli, damgalı fıstık, yeşil çifte âherli, mâî çifte âherli, Frenk ebrusu, cüzlük âherlisi, âherli Venedik, mühreli alikurna, âherli alikurna boyalı, âherli fıstık boyalı, sünger kâğıdı, eser-i cedid battal, nâme kâğıdı, kabartmalı ebru, saman kâğıdı, posta kâğıdı, tomar kâğıdı, eczâlî kâğıt, terzi kâğıdı.

Kâğıtlardan sonra dikkat çekici diğer bir ürün ise mürekkeptir. Mücellit dükkânında satışı yapılan mürekkep çeşitleri şunlardır: Kuru mürekkep, Çînî mürekkep, kuru Çînî mürekkep, elvân mürekkep, yağlı mürekkep, kuru mürekkep yerli, sûr mürekkep, bezir mürekkebi, çıra mürekkebi, kırmızı mürekkep, ufak Çînî mürekkep. Bunlar dışında dükkânda baskılı, billûr büyük, billûr orta, billûr dört köşe, beyaz dört köşe çiçekli, beyaz, vidalı,¹⁸ Saksonya ikili, Çînî büyük, Japon,

18 Birkaç türlü hokka vardır. Bir kısmının içi cam, dışı maden veya ağaçlı kaplı olur, kapakları sabittir. Bir kısmı da topraktan, ağaçtan, madenden yapılmış olup sabit ve vidalı kapakları vardır. Burada kastedilen kapağı vidalı olan hokka çeşididir. Hokka çeşitleri hakkında bk. Yazır, *Medeniyet Aleminde Yazı*, 2:177-180.

kûs büyük ve orta gibi hokka çeşitleri; abanoz ve fildişi cetveller; çeşitli türlerde kalem, kalemtırış ve divitler; samur, adi saplı, kemik büyük ve küçük fırçalar; en-vai türde zarf, metre, zer-mühre, fenar (fener), berat kuburu, taş tahta, kalemtırış kılıfı, mühür mumu, ustunç/üstünç, lika, mürekkepler için şişeler, havan badyaları, kemik ve fildişi makta'lar, muşamba, sünger, kubur, şişe, bıçak, kirpi tüyü, boya gibi kitap üretiminde kullanılan pek çok yazı malzemeleri ve aletleri satılmaktadır.

Mücellit Safvet Efendi'nin Satış Defteri'nin Metni¹⁹

[Sayfa 1]

fî (fiyât)

----	eczâ-yı şerîfe 6 yazma, 4 basma	20	----
185	şekerrenk Venedik âherlisi 2 top	370	----
7	elvân çifte âherli fıstık 9 deste	63	----
21	cüzlük 2 top	42	----
2	zarf 9 kutu	18	----
4	tezkirelik zarf 18 kutu	78	----
40	büyük tezkire zarf 1500 kutu	60	----
----	altun çifte âherli fıstık	30	----
Beher yüzü 3	tezkire zarf 700 kutu	21	----
4	takrîrlik zarf 11 kutu	49	20
35	tahrîrât zarf küçük 8 kutu	28	----
----	kebîr İngiliz zarf 10 kutu	4	----
----	kuru mürekkekb	10	----
----	mektûb zarf 1500 kutu	15	----
----	yaldızlı altın(?) 50 kutu	37	20
50	kaya zarf envâî 900 kutu	45	----
3	büyük tahrîrât zarf 450 kutu	15	20
----	zarf	7	----
----	elvân zarf 10 kutu	----	20
		933	20

19 Metinde okunamayan, okunuşundan emin olunmayan bölümler "(?)" şeklinde belirtilmiştir. Ayrıca defterin sağ ilk sütununda, diğer sütunlardaki gibi bir başlık olmadığı için bu bölümde kaydedilen rakamların neyi ifade ettiği anlaşılamamıştır. Defterin tamamında her bir sütunda herhangi bir rakam ya da yazı olmayan bölümler "----" şeklinde belirtilmiştir.

[Sayfa 2]

<i>fî (fiyât)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	933	20
1	mektûbluk 19 kutu	19	----
1	siyâh mektûbluk 16 kutu	16	----
----	tahrîrât-ı elvân 4 kutu	10	----
18,10	eser-i cedîd şekerrenk battâl 4 deste 17--	63	30
----	ince şekerrenk battâl 1 top	250	----
----	Venedik şekerrenk battâl 3 deste	60	----
----	şekerrenk battâl 7 deste	105	----
----	Şekerrenk 20 deste	15	----
2	mâî çizgili İstanbul 9 deste	18	----
2	çizgili İstanbul 6 deste	12	----
----	eski Venedik 1 top	160	----
----	gülkurusu âherli fıstık 11 deste	115	----
10	iki yüzlü fıstık 16 deste	160	----
9	şekerrenk fıstık 3 deste 7 ?	30	----
8	perâkende Venedik 1--	12	----
1	mektûbluk 10 top	74	----
----	perâkende İngiliz zarf 15 kutu	123	----
----	İngiliz zarf 27 kutu	335	----
14	kadîfe kaplı defter 9 deste	124	----
7	fenâr (fener) 6 deste	42	----
----	elvân zarf 11 kutu	65	----
		2742	10

[Sayfa 3]

<i>fî (fiyât)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	2742	10
18,20	çengâr battâl 14 deste	259	----
84	eser-i cedîd battâl 2 top 8 deste	201	----
9	Venedik battâl 10 deste	90	----
7,20	mühreli battâl 15 12	116	10
----	satrançlı (?) battâl 1 top	85	----
9	kırma battâl 2 deste	18	----
9,20	battâl ebrûsu 10	95	----
2,20	resim kâğıdı 4 deste	100	----
----	şekerrenk âherli telhîs 18 deste	144	----
----	şekerrenk âherli telhîs 1 top	160	----

----	glkursusu 2 deste	25	----
10	âherli 13	130	----
9	glkursusu 9	81	----
9	glkursusu 13	117	----
10,20	Venedik İstanbul 5 deste 12--	57	20
9	mushaflık yeşil 11	99	----
9	âherli beyâz 4	36	----
8	çifte posta 8 deste 12--	68	----
14	perşuvan orta 4	56	----
3	Hind âbâdîsi 55	165	----
1	Buhâra 8	8	----
		4763	----
[Sayfa 4]			
<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	4763	----
10	elvân hocâ meşkliği 18 deste	180	----
12,20	kalın perşuvan 11 deste	137	20
8	beyâz âherli 8 deste	66	----
12,20	şekerrenk 9 deste	112	20
10	ince perşuvan 8 deste	80	----
10,20	sarı âherli 14 deste	147	----
55	kalın Hind âbâdîsi 6 deste	330	----
55	ince Hind âbâdîsi 5 top	275	----
17,20	takrîrlik 2 top	35	----
----	yaldızlı İngiliz	779	----
----	Venedik fıstıkîsi 1 top	20	----
25	takrîrlik 6 top	150	----
----	ministre 1 top	25	----
2	alíkurna 10 deste	20	----
17	eser-i cedîd 4 top	61	----
----	çizgili fıstık 1 top	12	----
----	mâi çizgili fıstık 1 top	20	----
15	asdarlı zarf 156 deste	58	20
1	markalı süferâ 150 top	242	20
----	berât kubûru 3 deste	21	----
----	zarf 68 kutu	68	----
		7630	00

[Sayfa 5]

<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	7630	----
----	elvân resim kâğıdı	30	----
4	hoca meşklîği 8 deste 12--	34	----
4	kumlu ebrû 5 deste	20	----
1	ceylân kâğıdı 9--	9	----
12	eser-i cedîd 4 top	54	----
17	tezkirelik 7 top	119	----
15	ministre 2 top	30	----
22	kalın eser-i cedîd 5 top	110	----
25	kalın ministre 1 top	25	----
25	takrîrlik 5 top	125	----
25	ministre 2 top	50	----
20	ministre 1 top	20	----
20	ministre 1 top	30	----
----	çifte takrîrlik 4 deste	40	----
25	ministre 1	25	----
18	tezkirelik 1	18	----
20	ministre 2	55	----
21	ministre 5	105	----
17	tezkirelik 4	68	----
15	ministre 1	15	----
11	tezkirelik 7	77	----
00	süferâ perâkende 0	9	----
12	ince süferâ 5	60	----
21	mâî çizgili süferâ 4	84	----
----	rûganlı al kâğıd 20 pâre 156(?)	78	----
		8920	----

[Sayfa 6]

<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	8920	----
3,10	İstanbul 6 deste	19	20
45	Venedik İstanbul 5 top	247	20
1	rûganlı 150 deste	150	----
11	çifte âherli dört yüzlü 11 deste	121	----
7,30	iki yüzlü 8 deste	62	----
4	Flemenk rûganîsi 4 deste	16	----

7	çifte âherli Venedik 10 deste	70	----
7	çifte âherli fıstık 5 deste	35	----
5	rûganlı fıstık 6 deste	30	----
7	çifte âherli 2 deste	17	20
----	çifte âherli 1 deste	16	----
20	Frenk parlağı 3 top 7 deste	67	----
----	perâkende	10	----
17	tezkirelik 3 top	51	----
----	ministre 1 top	25	----
4	düz yıldızlı kâğıd 3 top 12 deste	14	----
18	süferâ 3 top	54	----
18	süferâ 1 top 10 deste	27	----
21	ministre 5 top	105	----
20	elvân süferâ 2 top	40	----
20	süferâ 2 top	40	----
9	iki yüzlü 14 deste	126	----
140	çifte âherli 1 top	140	----
		10413	20
[Sayfa 7]			
<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	10413	20
20	süferâ 5 top 10 deste	110	----
25	kalın süferâ 2 top	50	----
20	süferâ 4 top	80	----
16	eser-i cedîd 2 top 10 deste	40	----
20	boyalı Flemenk 4 top	80	----
27	ministre 2 top	54	----
40	alikhurna 2 top	80	----
20	tezkirelik 2 top	40	----
30	ministre 1 top	30	----
19	süferâ 4 top	76	----
10	eser-i cedîd 6 top 10 deste	65	----
10	eser-i cedîd 2 top	20	----
20	okkalk 1 top	20	----
35	çifte posta 4 top	140	----
0	alikhurna boyalı 1 top	40	----
0	Venedik battâl çifte âherlisi 1 top	230	----

1	cüzlük 10 deste	10	----
15	Damgalı fıstık 2 top	30	----
7	yeşil çifte âherli 10 deste	70	----
7	mât çifte âherli 14 deste	98	----
1,20	Frenk ebrûsu 12 deste	18	----
0	cüzlük âherlisi 1 top	121	----
9	âherli Venedik 8 deste 9(?)	74	----
		11979	20
[Sayfa 8]			
<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	11979	20
40	Venedik fıstık 3 top	120	----
2,20	mühreli alikurna 15 deste	37	20
2	âherli fıstık boyalı 3 top 4 deste	128	----
2	âherli alikurna boyalı 3 top 3 deste	126	----
2	siyâh kırmızı sarı 2 top 14 deste	108	----
----	sünger kâğıdı 18 deste	20	----
10	eser-i cedîd ve posta kâğıdlarından 32 top	320	----
----	sekiz kalem eşyânın yekûnu telhîsler	210	20
----	beş kalem eşyânın yekûnu ilk battâl	242	20
7	eser-i cedîd battâlından 300 deste	22	20
30	kalın ministre 2 top	60	----
12	ince ministre 4 top	48	----
5	eser-i cedîd battâl 10 deste	50	----
----	eser-i cedîd 7 top	50	----
----	nâme kâğıdı	10	----
12	battâl zarf 200 deste	24	----
----	telhîs zarf 50 deste	6	----
6	takrîrlik 325 deste	19	20
----	posta kâğıdları 4 top	9	----
----	taş tahtalar	19	----
		13610	00

[Sayfa 9]

<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	13610	00
75	kabartma ebrû 1 top 11 deste	116	10
----	kalın karton 30 deste	18	30
----	eser-i cedîd battâl kanapere/kanapre(?) 1 top	130	----
----	arma-i Osmânî 2 deste	44	----
3	kalem 30 deste	90	----
8	orta kalem 8 deste	64	----
----	peçîç 1 deste	8	----
----	saman kâğıdı 1 top	6	----
8,20	mâî penbe rîk ²⁰ (kum) 7 torba	59	20
----	tomar kâğıd	15	----
----	ezcâli kâğıd	9	----
----	ferâset mektûbları 385 deste	35	----
----	Fransızca kaye 44 deste	6	----
----	mühür mumu 8 kutu	31	----
----	resim defteri 10 deste	5	----
----	mektûbluk kutu 5 deste	12	20
----	mektûbluk kutu 5 deste	23	----
----	mektûbluk kutu 13 deste	15	----
----	mektûbluk kutu 4 deste	8	----
----	lika	5	----
----	ustunç/üstünc çekmeceli 1 deste	27	----
----	ustunç/üstünc dört boy	82	----
		14420	00

[Sayfa 10]

<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	14420	----
----	mektûbluk 8 kutu	5	----
----	yağlı boya 4 kutu	22	20
----	akkâse	10	----
----	mısdarlar	10	----
----	perâkende zarf 7 kutu	7	----
----	kurşun kalem 10 deste	20	----

20 Yaygın kullanımı “rîh/rîğ” şeklindedir. Mürekkeple yazılan yazıyı kurutmakta kullanılan toza verilen isimdir.

----	terzi kâğıdı 29 deste	25	----
----	def'a	12	----
----	tahta kutu zarf	5	----
----	tahtalı lastik	10	----
----	dividler	309	20
----	perâkende şekerrenk ve ebrû	50	----
----	muşanba'	30	----
----	resim kâğıdı	5	----
----	kubûr 28 deste	56	----
----	kubûr 1 deste	10	----
----	dividler	73	----
----	divid müsta'mel 2 deste	25	----
----	baskılı hokka 7 deste	7	----
----	sunda 16 deste	8	----
----	Japon hokka 12 deste	5	----
----	mürekkebli kalem 13 deste	140	----
----	ceviz yağı şişe 5	6	----
3	billûr büyük hokka 5 deste	15	----
2,30	billûr orta hokka 5	13	30
		15299	30
[Sayfa 11]			
<i>fî (fiyatı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	15299	30
2	billûr küçük hokka 10 deste	20	----
1	şişe hokka 5 deste	5	----
----	kirpi tüyü	5	----
1,20	beyâz dört köşe çiçekli hokka 8	12	----
2	billûr dört köşe hokka 2	4	----
1	çifte kapaklı hokka 6	6	----
----	Çînî mürekkebe beyâz şişeli 6	5	----
----	Elvân mürekkebe 9	3	----
----	Çînî mürekkebi 6	9	----
----	ufak şişe zamk 6	2	----
----	yağlı mürekkebe 0	4	----
----	Çînî büyük hokka 4	7	----
----	büyük hokka kûs 1	2	----
----	orta hokka kûs 3	4	20

----	küçük hokka kûs 5	6	----
----	kurşun kalem ile maden kalem 2 kutu	5	----
----	boya kutu 2	3	----
----	beyâz rıhdânlık 10	8	----
----	beyâz hokka orta 4	3	----
----	küçük ufak hokka 13	5	20
----		15418	30
	[Sayfa 12]		
	<i>fî (fiyâtı)</i>		
	<i>nakl-i yekûn</i>	15418	30
----	kûs büyük hokka 4	8	----
----	kûs orta hokka 4	6	----
----	Çîmî büyük hokka 6	10	20
----	Çîmî orta hokka 4	6	----
----	kûs rıhdânlık 6	9	----
----	Çîmî rıhdânlık 4	5	----
----	baskılı ²¹ 3	1	20
----	yarım(?) boyalı beşli takım 5	80	----
----	dülbûn(?) takım 1	3	----
----	üçlü çîmî takım 1	14	----
----	ceviz şişe takım 1	2	----
----	şişe mürekkebe ve cedvel 4	2	----
----	vidalı hokka 40	25	----
----	cep defteri ufak 22	8	10
----	cep âdî defteri ufak 19	2	10
1	cep orta defteri ufak 30	3	----
----	elvân zarf kutu 1	4	----
----	şişeler ve mürekkebe şişeler	8	----
----	perâkende kâğıd ve zarf	10	----
----	dışarıdaki kalemler	50	----
		15703	10

21 Bir tür rıhdan olmalı.

[Sayfa 13]

<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	15703	10
----	mektûbluk	379	20
----	yağlı boya 1 kutu 6	32	----
----	tanpon beyâz tenekeli 6	24	----
----	sarı müsvedde defteri	96	10
----	kaplı ve bezli güzel defter	76	30
----	kırmızı tanpon 21	44	30
----	tahta kutu 3	3	----
20	süngerlikli takım 2	40	----
----	üçlü kırmızı 6	66	----
----	üçlü çini 4	64	----
----	beyâz takım 1	30	----
----	bütün boyalı 1	13	----
16	üçlü çini 17	272	----
----	Saksonya ikili 1	20	----
----	soft(?) süngerli takım 1	15	----
----	âdî toprak takım 2	15	----
----	beyâz büyük hokka 3	3	----
----	zamlık şişe 18	18	----
----	rabtiye kutu 12	10	----
----	varak kâğıd 7	3	20
----	abanos cedvel 3	6	----
1	etiket	8	20
		16943	20

[Sayfa 14]

<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	16943	20
3,10	teneke boya kutu 6	19	20
1,20	teneke boya 3	4	20
3	makta/mıkta' eyücesi 8 deste	25	10
12	fakfon divid 5	60	----
13	fakfon küçük divid Çinî 2	26	----
14	fakfon küçük çifte Çinî 1	14	----
----	fakfon bahâ çifte	22	----
9	bahânın küçük sarı 1	9	----
16	bahânın battâl 3	48	----

----	fakfon çifte 1	12	----
----	fakfon Çînînin(?) 1	13	----
----	fakfon ufak 2	24	----
----	Ömer Usta dividi 1	10	----
----	âdî divid 5	12	----
----	gümüş kalıbı çini battâl 1	14	----
----	badem siperli makta/mıkta' 24	12	----
----	yaprak varak 5 deste	5	----
----	üç kutu 17	17	----
----	yâftâhlı(?) 11	40	----
----	kollu 8	32	----
----	Gümüřlü 4	40	----
----	aksak 6	24	----
----	altınlı mıkrâz (makas) 1	50	----
----	müsta'mel 2	4	----
		17480	30

[Sayfa 15]

<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>nakl-i çekûn</i>	17480	30
10	harcî(?) kalemtıraş 4 deste	40	----
30	Türkî kalemtıraş 5 deste	150	----
5	siyâh ve beyâz üçlü 3	15	----
10	baba kalemtıraş 3	30	----
----	Türkî fildişi 1 deste	100	----
12	Türkî'nin som saplı 5 deste	60	----
5	peçîç takımı 2 deste	10	----
----	kırmızı mum 50 (?)	10	----
----	andapandan(?) mürekkebli kalem 18 deste	242	----
----	elvân mürekkeblî şişe 37 deste	15	----
----	toz varak şişe 1	10	----
----	zer mühre 2	10	----
----	çan 1	5	----
----	tulum boyası 16	14	----
----	metre 1	1	20
----	kâğıdı kurşun kalem 12	2	----

----	kuru Çinî mürekkebi	10	----
----	tahtalı lastik	10	----
----	kuru mürekkebi yerli	2	----
----	beyâz şişeli Çinî mürekkebi 11	10	----
----	boya kalemi kutu 7	5	10
----	fıçı hokka 9	9	----
----	cedvel kalemi 7	10	20
		18152	----
[Sayfa 16]			
<i>fî (fiyatı)</i>	<i>nakl-i yekûn</i>	18152	00
----	sûr mürekkebi 6	2	----
----	dâne boya	10	----
----	Çinî mürekkebi 5	7	20
4	abanos cedvel tahtası 2	8	----
----	abanos cedvel dört köşe 1	3	----
----	kalem sağ kutu 1	10	----
----	kırmızı lastik kutu 1	10	----
----	beyâz lastik kutu 1	3	----
----	tarama kalemi 2 deste	4	----
----	santinli ufak cedvel 7	3	20
----	saplı fırça 28	7	----
----	elvân mürekkebi şişe 10	5	----
----	Çinî mürekkebi şişe 5	8	30
----	samur fırça kutu 1	10	----
----	âdi fırça kutu 1	3	----
----	sûr Fransız 6	2	----
----	tütün tablası 2	4	----
----	kırmızı mürekkebi 9	3	----
----	kemik sap 8	3	----
----	billûr hokka 2	6	----
----	sarı samur fırça 9	10	----
----	ufak Çinî mürekkebi 11	13	30
----	büyük fırça 13	13	----
		18301	20

[Sayfa 17]

<i>fî (fiyâtı)</i>	<i>Nâkl-i Yekûn</i>	18301	20
----	kalemtırâş kımı (kılıfı) 25	12	20
----	cedvel tahtası ve gönye	5	----
3	Türki kalemtırâş 7	21	----
5	(?) bıçak 2	10	----
2	dört köşe cedvel 2	4	----
----	santimli fildişi cedvel 1	8	----
----	fildişi makta/mıkta‘ 3	3	----
----	kemik bıçak 2	3	----
3	kemik makta/mıkta‘ 5 deste	11	----
----	la‘1 (al) kavanoz 4	20	----
----	altın levha 1	80	----
----	varaklı levhalar 6	60	----
----	iki yüzlü çifte âherli	180	----
		18719	00
----	perşuvan 1 top	100	----
----	bezir mürekkebi 5	100	----
----	çıra mürekkebi 8	40	----
----	havân bâdyaları	151	----
----	yerli muvakkâların bedeli	1860	----
		20960	----

ع.	نقدیه	۹۷۷
۱۹	منسوب	۱۹
۱۶	سیاه منسوب	۱۶
۱۰	تقریرات البراه	۱۰
۶۷	ارصده شکره بطایع ۱۷	۶۷
۴۰	ایتم شکره بطایع	۴۰
۶۰	دندله شکره بطایع	۶۰
۱۰۰	شکره بطایع	۱۰۰
۱۰	شکره	۱۰
۱۸	ملک حیدر علی اسانول	۱۸
۱۰	صنایع اسانول	۱۰
۱۶۰	اسانول	۱۶۰
۱۱۰	کل قورس آهلی قسوه	۱۱۰
۱۶۰	ایلیونلی قسوه	۱۶۰
۷۰	شکره قسوه	۷۰
۱۰	یراندنه وندله	۱۰
۷۷	مکتوبه	۷۷
۱۰۷	براندنه وندله طرف	۱۰۷
۷۷	انظاری طرف	۷۷
۱۰۷	قدیم قایل دفتر	۱۰۷
۷۷	قایل	۷۷
۷۰	الوازه طرف	۷۰
۹۷۷		۹۷۷

۷۰	اجرای شریف	۷۰
۷۰	شکره وندله آهلی قسوه	۷۰
۶۷	الوازه حیفه اهرط نسبه	۶۷
۷۷	جزایر	۷۷
۱۸	ظرف	۱۸
۷۸	تذکره طرف	۷۸
۶۰	سویک طرف	۶۰
۷۰	التمه	۷۰
۷۰	تذکره طرف	۷۰
۷۹	تقریرات طرف	۷۹
۷۸	تقریرات طرف	۷۸
۷۰	کبر انظاری طرف	۷۰
۷۰	قورس	۷۰
۷۰	مکتوب طرف	۷۰
۷۷	بالسبیل الموه	۷۷
۷۰	قایل طرف	۷۰
۷۰	سویک تقریرات طرف	۷۰
۷۰	ظرف	۷۰
۷۰	الوازه طرف	۷۰

3: Mücellit Safvet Efendi'nin Satış Defteri, 1-2.

نقل کوبه		۱۹۳۰	۶	۵	۷۶۴۰	نقل کوبه
۱۰	استانبول	۱۹	۰۰		۰۰	الواحد رسم کاغذی
۵۰	وزیر استانبول	< ۴۷	۰۰		۰۰	حوام شکل
۱۰۰	رخاغ	۱۵۰			۰۰	قصبه ایرو
۱۱	جیفه اهری دیزبوزلی	۱۰۱			۰۹	جیفه کاغذی
۸	ایلیوزلی	۶۴			۰۴	ارز صید
۴	فخری غابلس	۱۶			۱۱۹	نذکره لک
۷	جیفه اهری وزیر	۷۰			۰۰	سفته
۷	جیفه اهری فتنه	۷۰			۱۱۰	قالبه ار صید
۵	رخاغ فسیه	۴۰			۰۵	قالبه سفته
۷	جیفه اهری	۱۷	۰۰		۱۰۵	نقره لک
۱۰	جیفه اهری	۱۶			۰۰	سفته
۷	فرمان دلاوی	۶۷			۰۰	سفته
۱۰	براکده	۱۰			۰۰	سفته
۱۷	نذکره لک	۵۱			۰۰	جیفه نقره لک
	سفته	۴۵			۰۵	سفته
۴	وزیر البیرو کاغذ	۱۴			۱۸	نذکره لک
۴۸	سفا	۵۴			۰۰	سفته
۱۸	سفا	< ۷			۰۱	سفته
۰۱	سفته	۱۰۵			۱۷	نذکره لک
۰۰	الواحد سفا	۴۰			۱۵	سفته
۰۰	سفا	۴۰			۱۱	سفته
۹	ایلیوزلی	۱۰۶			۰۰	نذکره لک
۱۴۰	جیفه اهری	۱۴۰			۰۰	سفا براکده
		۱۰۴۰۰			۰۰	این سفا
					۰۰	مالی جیفه سفا
					۰۰	رخاغ آکاغذ
					۰۰	

4: Mücellit Safvet Efendi'nin Satış Defteri, 5-6.